

Nekárej mě, Hospodine, ve svém hněvu, netrestej mě ve svém rozhořčení! Smiluj se nade mnou, Hospodine, chřadnu, Hospodine, uzdrav mě, mé kosti trnou děsem. Má duše je tolik vyděšená, a ty, Hospodine, dokdy budeš váhat? Vrať se, Hospodine, braň mě, pro své milosrdenství mě zachraň! (Žalm 6,2-5)

Izajášovo proroctví 54
Lukášovo evangelium 1:5-17

Čteme (v knize Genesis) tam, že Abraham měl dva syny, jednoho z otrokyně a druhého **ze ženy svobodné**. Ten z otrokyně se narodil jen z vůle člověka, ten **ze svobodné podle zaslíbení**. Je to řečeno obrazně. Ty dvě ženy jsou dvě smlouvy, jedna z hory Sínaj, která rodí děti do otroctví; to je Hagar. Hagar znamená horu Sínaj v Arábii a odpovídá nynějšímu Jeruzalému, neboť žije v otroctví i se svými dětmi. Ale **budoucí Jeruzalém je svobodný, a to je naše matka**. Vždyť stojí psáno: ‚Raduj se, neplodná, která nerodíš, jásej a volej, která nemáš bolesti, neboť mnoho dětí bude mít osamělá, více než ta, která má muže.‘ **Vy, bratří, jste dětmi zaslíbení jako Izák**. Ale jako tenkrát ten, který se narodil pouze z těla, pronásledoval toho, který se narodil z moci Ducha, tak je tomu i nyní. Co však říká Písmo? ‚Vyžeň otrokyni i jejího syna, neboť syn otrokyně nebude dědicem spolu se synem svobodné.‘ A proto, **bratří, nejsme syny otrokyně, nýbrž ženy svobodné**. Galatským 4:22-31

Chvála ženy svobodné

Že si apoštol v textu hraje opakovaně se slovem žena svobodná, to je určitě především proto, že chtěl při svých tvrzeních postavit Sáru, ženu svobodnou, proti druhé ženě, Hagar, která je otrokyní. Ale čím více to opakuje, tím více je jasné, že to vyjádření o svobodě Abrahamovy ženy Sáry znamená více.

Apoštolovi se tento kontrast hodí, protože tím od sebe odliší ty, kteří otrocky spoléhají na zákony, od těch, kteří svobodně věří a žijí ze zaslíbení, a dokonce se na vše svobodně dívají v zorném úhlu budoucnosti. Pojdme se podívat na jednotlivá tvrzení a jejich adventní zvěst.

Sářina svoboda

Čtenářům a čtenářkám knihy Genesis se jemně zkrví úsměv, když slyší „žena svobodná“. Připomeňme si co víme z této knihy, milí čtenáři a čtenářky: Nejen, že Sára byla vdaná. Ale její muž jí udělal dvakrát to, co se vdaným ženám nedělá. Předstrčil ji faraonovi (Genesis 12:10) a pak Abimelekovi (Genesis 20). Těm dvěma ji představil jako ženu svobodnou, tedy nechal ji na holičkách pomalu, jako svůj majetek. Jako otrokyni. Neříkejte, že to byly orientální zvyky... S trochou sarkasmu se zeptejme: Sára a žena svobodná? Kdo z vás, milé sestry, by tuhle svobodu ustál?

Ale abychom byli objektivní, ptejme se dál, čtenáři a čtenářky knihy Genesis: Kdože vyhnal Hagaru, svou otrokyni, do pustiny? A to hned dvakrát (Genesis 16 a 21)! No Sára, která nebyla dost svobodná na to, aby snesla syna otrokyně, Izmaela vedle svého Izáka.

A byla to Sára, která bydlela a umřela jinde, než její muž (Genesis 22:19 a Genesis 23:1n), protože zřejmě neustála, aby někdo sáhl na jejího Izáčka. Tomu už bylo asi přes třicet let, když jej Abraham, podle Božího příkazu vedl na horu Moria, aby jej obětoval. Ale jak říkají Židé: „Žid, jehož rodiče jsou naživu je patnáctiletým dítětem a patnáctiletým dítětem zůstane, dokud rodiče neumrou.“¹ Sára nebyla svobodná od přepečlivého mateřství, ve kterém matky obtěžují další generace.

¹ Philip Roth, americký spisovatel

Abrahamova nesvoboda

Než odpovím, zda byla Sára svobodná a nebo ne, řeknu několik slov o muži. Muž je hlavou ženy, jak píše apoštol do Korintu.² Ale je tím řečeno, že má vždycky pravdu a že jsou jeho rozhodnutí vždycky správná? A co když se taková hlava odkrví přežíváním nebo přicpanými tepnami? A nebo naopak zakrví tlakem vzteku a sobectví, pak je zle. A co když se taková hlava bojí?

Muži se potřebují osvobodit od strachu, protože přesně to byl Abrahámův problém (Genesis 12 a 20). Nahlas to řekne až jeho syn, který strach zdědil. Udělal totiž přesně to, co jeho otec: „**Izák se tedy usadil v Geraru. Když se muži toho místa vyptávali na jeho ženu, řekl: „Je to má sestra.“ Báł se totiž říci, že je to jeho žena, aby ho muži toho místa kvůli Rebece nezabili, neboť byla půvabného vzhledu.**“ (Genesis 26:6n)

Muž musí o svou svobodu od strachu těžce bojovat. A musí si tu svobodu vybojovat už kvůli ženě a dětem. Má svou ženu a celou rodinu osvobozovat. Svobodě našich žen se má pomáhat...

Kdo je naše matka?

Tak byla Sára skutečně svobodná? A ještě obecněji: Jsou naši rodičové skutečně svobodní? Ano, Sára byla svobodná. A naši rodiče jsou svobodni, přestože se o svobodu těžce perou. Už jsme dávno prohlédli jejich strachy, závislosti a úlety. Sára byla svobodná, protože tu svobodu měla ve vínku, patří k ní díky Božímu zaslíbení.

Když jsme Kristovi,³ patříme se Sárou do jedné rodiny a jsme svobodni. Naše církve, která nás porodila, je svobodná - byť známe její zápasy. Jestli o něco apoštolovi šlo v našem textu, tak právě o svobodný přístup k životu, o ochotu opustit neživotná nařízení a nakročit ke svobodě života. Změnit věci, když je dobré je změnit. Apoštol Pavel chce Galatské povzbudit, aby se cítili obdarováni možnostmi svobody a přivlastnili si tu svobodu a co nejvíce ji ustáli. Nemají se bát, není třeba utíkat, ale osamostatnit se a důvěřovat.

Je mnoho dětí, které zůstávají závislé na svých rodičích. Když ničím jiným, tak pocitem, že právě jejich rodiče mohou za nesvobodu svých potomků, že oni jim zkazili život. A proto se ty děti tak potácejí životem a opakuji rodičovské chyby. Apoštol v našem textu řekne odvážně, že svoboda se odečítá od budoucnosti - ne od minulosti. Jak jinak si vysvětlit slova: „**Ale budoucí Jeruzalém je svobodný, a to je naše matka.**“ (4:26) A jeden z prvních příkazů pro muže je, že má „**opustit otce i matku a přilnout ke své ženě.**“ (Genesis 2:24) tedy počítat s budoucností a nevracet se zpět.

Nejsme děti rodičovských prokletí, jak mi někdy opakuji lidé. A snad tomu i věří. Ale když jsme Kristovi, tak jsme „**děťmi zaslíbení jako Izák.**“ (4:28) Jestli si něčeho na křesťanství velice vážím, tváří v tvář různým lidským osudům i svému příběhu, tak je to právě toto: Moje svoboda je založena na budoucím Jeruzalému, na nebi, na mé budoucí vlasti a na zaslíbení, která se naplní. Z toho žiji a na tom mi záleží! Proto věřím Pánu Ježíši Kristu a proto jsem svoboden překračovat meze směrem kupředu.

Ženy svobodné

A tady je spojení s adventem, když apoštol zacitoval z Izajášových slov: „**Vždyť stojí psáno: „Raduj se, neplodná, která nerodíš, jásej a volej, která nemá bolesti, neboť mnoho dětí bude mít osamělá, více než ta, která má muže.**“ (54:1) tak píše o silných ženách, ženách svobodné žily z otevřené budoucnosti, důvěřovaly: Alžběta, maminka Jana Křtitele, byla svobodná od představy, že už nemá nárok na těhotenství a že se to už ani moc nehodí. Příběh z evangelia říká: Byla přece „**neplodná a oba - se Zachariášem - již byli pokročilého věku.**“ (1:7) Ale ona byla svobodná přijmout dítě.

Na rozdíl od Zachariáše, který se bál a nebyl svoboden věřit „**Zachariáš (totiž) řekl andělovi: „Podle čeho to poznám? Vždyť já jsem stařec a moje žena je pokročilého věku.**“ (1:18) a tak o svoji svobodu musel dlouhých devět měsíců své mlčenlivé karantény bojovat.

² „Rád bych, abyste si uvědomili, že hlavou každého muže je Kristus, hlavou ženy muž a hlavou Krista je Bůh.“ (1. dopis do Korintu 11:3)

³ „Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodni.“ (Janovo evangelium 8:36)

A ze stejného adventního příběhu: Také Maria byla svobodná přijmout dítě přesto, že se ještě nemohlo narodit do manželského svazku. Dnes by si kdekterá řekla: Že je moc mladá a že si s tím zkazí život, když kývne. Ale Maria důvěřovala tomu zaslíbení.

Vnitřně svobodné ženy rodí děti schopné žít ve svobodě, děti svobody, překračující meze a přinášející svobodu a naději mnohým dalším. Tak jako Jan Křtitel a Ježíš Kristus.

Jsme děti svých rodičů, ano, ale také jsme dětmi svobodného budoucího nebeského Jeruzaléma, jak jej známe z obrazů konce dějin. Tam jdeme, tam jsme doma, tam je pevně zakotvena naše víra. Amen